

Kom ihåg-lista 2026 (uppdaterad april 2026)

31.3.	Miljösystemstödet växttäck (som betalas) ska bevaras åtminstone till detta datum.
1.4.	Stallgödselspridning är tillåten (väderreservation) samt tillfällig lagring på åkern (max 4 veckor före spridning).
16.4.	Uppgifter för åtgärderna Reglerbar dränering, Cirkulär ekonomi och Fågelåkrar på Höstanmälan 2025 kan ändras skriftligen till kommun.
28.4.	Uppgifter för åtgärden Växttäck vintertid på Höstanmälan 2025 kan ändras i Vipu.
30.4.	Sista dagen att göra upp gårdens Klimat- och miljöplan (för förbindelserna som börjat år 2023) och sista dagen att avlägga webbutbildningen för åtgärden Klimat- och miljöutbildning.
7.5.	Sista dagen att svara på begäran om utredning för växttäck för villkorligheten och Stöd för miljösystem. Kontrollera att du har svarat på alla utredningsbegäran, bildsvaren tas i Vipu-mobilen.
9.6.	Årets åkerstödansökans sista inlämningsdatum, utan förseningsdagar. Åkrarna ska vara i stödsökandens besittning under tiden 9.6.- 1.10.2026 (kontrollera arrendekontrakten!) och vara i odlingsbart skick om det är fråga om en nyodling.
30.6.	Sista såningsdagen -om sådden skjuts fram ska orsakerna vara dokumenterade i skiftesvisa (exceptionell väderlek), undantag för sallatsväxter, kinakål, blomkål, broccoli, spenat, dill, kålrabbi och rova.
15.7.	Grönträda, gröngödslingsvall och naturvårdsvall 2:a året får brytas om sådd av höstgröda planeras.
1.8.	Slåtter av mångfaldsväxter (vilt, landskap, äng) får göras.
15.8.	Sista såningsdagen för fånggrödor.
31.8.	Sista dagen att: - överföra besittningen av hela gården - uppfylla utbildningskravet för stöd för unga jordbrukare - Så mellangröda
1.9.	Gröngödslingsvallar, naturvårdsvallar, grönräda och stubbräda får plöjas/bearbetas eller avslutas kemiskt.
1.9.	Stallgödselspridning efter detta datum max 35 kg/ha lösligt kväve, utom vid anläggning av höstgrödor (max 30 kg/ha).
14.9.	Sista datum då stallgödsel får spridas på vallar (som ska bevaras över vintern) utan nedmyllning.
15.9.	Alla gräs- och vallfoderskiften samt trädor och naturbeten, som inte har bearbetats, såtts eller slagits tidigare samma sommar, ska slås senast 15.9 (finns några undantag). - Tips! Om skiftena betas, ta en "fri bild" med Vipu-mobilen så att betesdjuren syns på bilden. Växtbeståndet på en naturvårdsvall ska slås eller betas åtm. vartannat år senast 15.9, ta "fri bild" vid slåtter/bete.
15.9.	Skyddszoner och torvåkrar med vall, ska skördas senast detta datum.
15.9.	Stallgödselspridning på vallar som ska bevaras över vintern tillåten endast genom nedmyllning från detta datum.
15.9.	Fånggrödan får avslutas kemiskt , dock inte bearbetas.
16.9.	Mångfaldsväxter (vilt, landskap och äng 2. året) får bearbetas (Obs! får ej avslutas kemiskt!).
1.10.	Fånggröda får bearbetas.
1.10.	Sista dagen att göra ändringar i vårens Åkerstödansökan.
13.10.	Sista dagen att svara på utredningsbegäran med foton av sommarens satellituppföljning. Foton ska tas senast 15.9 med Vipumobilen.
31.10.	Från detta datum bevaras villkorlighetens växttäck (minimi-växttäck 33 %) och miljösystemstödet växttäck (som betalas).
31.10.	Sista datum för stallgödselspridning utan anmälan till miljömyndigheten vid kommun.
1.11.	Mellangrödan får avslutas.
30.11.	Sista datum stallgödselspridning är tillåten (om förhållandena tillåter spridning).
31.12.	Villkorlighetens växttäck (minimiväxttäck 33 %) ska bevaras åtm. till detta datum.

Andra viktiga uppgifter:

- Markförbättrings- och saneringsgrödor kan anmälas två år i rad på samma skifte och grödan ska bevaras **minst 2 månader** på skiftet (från såning till bearbetning)
- Fånggrödan får brytas för höstsådda grödor, om fånggrödorna växt minst 6 veckor
- **Max 10 %** naturvårdsvallar betalas
- **Max 25 %** mångfaldsåkrar + naturvårdsvallar + gröngödslingsvall betalas
- **Eller max 25 %** endast mångfaldsåkrar (vilt, landskap eller äng) eller gröngödslingsvall
- **Max 25 %** trädor + naturvårdsvallar om man vill ha full utbetalning av kompensationsersättning (LFA)
- **Inga stallgödselundantag** på skiften med **höga eller betänkligt höga fosfornivåer** och inte närmare än 25 m från vattendrag
- **Stallgödselundantag** får **inte** användas om man sprider **annan fosfor** än från stallgödsel (inget stallgödselundantag för **gödsel från Jeppo biogas**)
- Inga gödselmedel som **innehåller fosfor** får spridas på skiften med **betänkligt höga fosfornivåer** (undantag potatis, sockerbeta, vissa trädgårdsväxter eller **högst 5 kg P/ha om gödseln kommer från avskiljning av fosfor i stallgödsel eller rötrest**)
- Gödsling är förbjudet närmare än 5 m från vattendrag, vid spridning av gödsel på området som är 5-10 m från vattenlinjen (vågrätt) ska gödselmedlet **nedmyllas** (vid ytspridning → nedmyllning/plöjning inom 24 h)
- Jordgubbar, åkerbär och allåkerbär = **15000 plantor/ha** (utan plast första året 11000 plantor/ha)
- Hallon = **2800 plantor/ha**
- Buskblåbär = **2250 plantor/ha**
- Vinbär och krusbär = **1200 plantor/ha**
- Bärhäggmispel, saskatoon, bäraronia och havtorn = **800 plantor/ha**
- Frukträd = **400 plantor/ha**

CHECKLISTA INFÖR ODLINGSSÄSONGEN (uppdaterad april 2026)

Inför odlingsäsongen och under säsongen är det bra att komma ihåg följande saker. Listan ska fungera som ett hjälpmedel inför kommande odlingsäsonger samt vara till hjälp inför kommande granskningar.

- Arrendeavtal
- Markkartering för dem som **söker miljöersättning**:
 - varje basskifte över 0.5 ha som är stödberättigade ska ha en egen markkartering (gäller alla grödor som får gödslas, oberoende om man gödslar eller ej.) I villkorligheten krävs även markkartering för icke stödberättigade skiften om de ska gödslas.
 - För varje påbörjad 5 ha krävs ytterligare ett prov.
 - Om skiftet är exakt 0,50 ha eller mindre kan man låna markkartering från ett grannskifte (får vara en väg eller dike emellan), använda standardvärde: N = organogen jord, P = fosforklass hög (6) eller så tar man en markkartering.
 - Regeln för små skiften gäller även för villkorligheten.
 - Markkarteringen är giltig i 5 år från datum när provet har anlänt till analys, resultatet av analysen bör vara till hands när gödslingen görs.
 - Nya skiften som börjar odlas eller kommer i besittning/ny odlare inom miljöersättningen: **markkartering ska tas under första förbindelseåret. OBS! Villkorligheten kräver ändå en markkartering direkt vid gödslingen om skiftet gödslas.**
- Markkartering för den som **inte har miljöersättning** (endast villkorlighetens regler):
 - Varje basskifte över 0,5 ha ska ha **en** (om jordarten varierar, behövs flera prov) egen markkartering (gäller alla skiften som man tänker gödsla).
 - Markkarteringen får inte vara äldre än 10 år.

- Om skiftet är exakt 0,50 ha eller mindre kan man låna markkartering från ett grannskifte (får vara en väg eller dike emellan), använda standardvärde: N = organogen jord, P = fosforklass hög (6) eller så tar man en markkartering.
- Om man tar en ny markkartering, måste resultatet av analysen vara till hands när man gödslar.
- Växtskyddsprutan är testad (testet i kraft 3 år)
- Sprutförarexamen (i kraft 5 år)
- Gödselanalys (på gården **produceras** (minskat med max 4 mån bete) eller **tas emot** över 25 m³ per år). Analysen är i kraft 5 år, bör finnas till hands vid gödning.
- Skyddsremsor längs med vattendrag i medeltal minst 3 m breda och insådda med vallväxtlighet (bredden på remsan kan variera från **minst 3 m till högst 4 m**). Ekologiska gårdar befrias från krav på 3 meters skyddsremsor från år 2026, men gödning är förbjudet närmare än 5 m från vattendrag enligt Nitratförordningen.

Skiftesvis bokföring (årligen)

- Jordbruksskiftets signum och areal
- Bearbetningsdatum och bearbetningsmetod
- Sånings- eller planteringsdatum
- Växtslag och mängden utsäde eller plantor
- Gödslingsdatum, gödselslag och mängderna av handelsgödsel och organiska gödselmedel
- Gärna mängderna tillsatt fosfor och kväve, vid behov en anteckning när fosforutjämningsperioden inletts och utjämningsåret (året då utjämnningen avslutas, utjämningsperioden max 5 år)
- Växtskyddsmedlets **fullständiga namn**, dosering, tidpunkt, användningsändamål, observerade sjukdomar och skadedjur, **orsak till användningen** av växtskyddsmedel och resultat av **bekämpningen**
- Datum för betesgång, skörd eller slåtter skördemängder inklusive nödvändiga motiveringar för högre målskördar (högre målskörd uppnått under något av de 5 föregående åren)
- Det som krävs i villkoren för den valda skiftesspecifika åtgärden eller miljöavtalet, t.ex. anteckningar om fånggröda, skyddszon, reglerbar dränering eller underbevattning

Att tänka på inför granskningen

- Ovannämnda punkter är i skick
- Grönträdor, naturvårdsvallar och andra vallar ser alltid bättre ut slåttade eller skördade (ska ändå slås/skördas senast 15.9 för satellituppföljningen)
- Skyddszonen/vallodling på torvjordar är skördad/kommer att skördas (senast 15.9)

Villkorlighetskraven

Villkorligheten är ett krav för att man ska få EU:s helfinansierade direkta stöd och delfinansierade jordbrukarsättningar för landsbygdsutveckling till fullt belopp.

En del av villkorlighetskraven gäller även de nordliga hektarstöden

Alla villkorlighetskrav uppräknade:

- **Permanent gräsmark**
 - Gäller även ekogårdar
 - Ett skifte omvandlas till permanent gräsmark det åttonde året (+ 2 år i beräkning av vallåren från år 2026), då man under åtta på varandra följande år har anmält växter som räknas som vall i dessa beräkningar

- Om andelen permanent gräsmark minskar med över 10 % av referensandelen som fastställts i Finland, införs återställande av permanent gräsmark, referensåret är 2018 och granskas på riksnivå. Ekologiska gårdar är befriade från krav på återställande av permanent gräsmark, om krav på återställande ställs.
- Permanenta gräsmarker får vanliga stöd precis som tidigare
- Åkrar som fått statusen permanent gräsmark får plöjas och sås med annat än gräs när som helst och då försvinner statusen.
- Permanent gräsmark på **NATURA**-område = den vallen får aldrig brytas, genom anmälan och av särskilda skäl får man så om gräsväxtligheten utan plöjning
- **Permanent gräsmark räknas inte med i den totala arealen då du räknar ut villkorlighetens 33 % växttäckte.**
- Permanent gräsmark räknas inte heller med i totalarealen (åkerarealen) då man räknar uppfillande av kravet på mångsidigare odling (diversifiering) eller växtföljd.
- Från år 2025 har inte följande växtkoder längre fryst beräkandet av vallåren: Naturvårdsvall, miljösystemstödet Gröngödslingvall, miljöersättnings Vall på torvåker
- Från år 2025 är det endast Skyddszon som fryser vallåren

- **Skydd av torvmarker + nyodlingar**

Krav gällande torvmarker:

- Från år 2025 har ett basskifte betraktats som torvmark om jordarten i alla jordprov är torv. Då gäller kraven för hela skiftet. Samma provtagning som i miljöersättnings bördighetsanalys.
- Åtgärder som inte får göras på torvmarker:
 - ta marksubstanser från jordbruksmark som är torvmark
 - bränna växtlighet eller gräva nya öppna diken på torvmark. Grävning av öppna diken är tillåtet om grävning hänför sig till anläggning av en våtmark som ska byggas eller till ett grundtorrlägnings- eller ägoregleringsprojekt som gäller flera markägare.
- Permanent gräsmark på torvmarker får plöjas endast en gång vart fjärde år (villkor från år 2025).

Krav gällande nyodlingar:

- Mark som nyodlas efter 31.12.2022 → måste hela tiden vara täckt av vallväxtlighet
- Arealerna får inte plöjas
- Vallväxtligheten kan förnyas enbart genom direktsådd eller lätt bearbetning så att det nya beståndet sås omedelbart efter att det tidigare beståndet har bearbetats
- Du kan inte anmäla vallåtgärder enligt miljöförbindelsen eller miljösystemstödet för arealen.
- Kravet på permanent vallväxtlighet gäller inte nya arealer enligt ägoregleringar, skiften som var odlingsdugliga senast 31.12.2022 eller förändringar som förbättrar basskiftets form och angränsar till ett befintligt basskifte då förändringen är mindre än 0,5 ha och högst 5 % av basskiftets areal

- **Förbud att bränna stubb**

- Stubb av spannmål, bovete, quinoa, oljeväxter, spånadsväxter, baljväxter och frökryddor får inte brännas
- Förbudet mot bränning av stubb **gäller inte vall**

- **Kontroll av diffusa föroreningskällor för fosfat**

- Fosforgödsling → se tidigare i sammandraget
- **Anmälningar och tillstånd som gäller uttag av vatten**
 - En skriftlig **anmälan** om uttag av ytvatten eller grundvatten ska göras till tillsynsmyndigheten senast 30 dygn innan uttaget av vatten inleds, om den

vattenmängd som tas regelbundet överstiger 100 kubikmeter per dygn och om tillstånd inte krävs för uttaget.

- Tillståndsmyndighetens **tillstånd** ska finnas bland annat om
 - * man tar över 250 m³ grundvatten per dygn annat än tillfälligt
 - * man omvandlar ett markområde permanent till ett vattenområde genom att höja vattenståndet i vattendraget
 - * man gör ändringar som ändrar farleden så att det blir svårare att använda den eller man gör farleden smalare eller stänger den. Med farled avses en sådan led i ett vattendrag där det kan finnas sjötrafik.
 - * det inte finns tillräckligt med vatten för de ägare eller delägare i vattenområdet som tar vatten

- **Förbud mot förorening av mark och grundvatten**

- På marken får man inte släppa ut eller lämna ett ämne som innehåller fosfor, som försämrar markens kvalitet, orsakar fara eller skada för hälsan eller miljön eller orsakar annan skada.
- De åtgärder som vidtas på din gård får inte orsaka direkta eller indirekta utsläpp av fosfor som orsakar övergödning i grundvattnet. Kravet ska beaktas i all jordbruksverksamhet på gården och på hela jordbruksmarken, inte enbart i grundvattenområden.

- **Anmälningar och tillstånd som rör djurstallar**

- För verksamhet som medför risk för förorening av miljön krävs miljötillstånd eller anmälningsbeslut
- Beroende på verksamheten och dess omfattning → Anmälningsbeslut beviljat av kommunens miljöskyddsmyndigheter ELLER miljötillstånd beviljat av tillståndsmyndigheten.

- **Nitratförordningen**

- Hantering av stallgödsel och gödselindustri → beskrivet tidigare
- Lagring av stallgödsel och krav på lagringsutrymmen → beskrivet tidigare
- Lagring av torrgödsel i undantagssituationer
- Begränsningar för spridning av stallgödsel → beskrivet tidigare
- Maximala mängder kvävegödsling → beskrivet tidigare
- Stallgödselanalys → beskrivet tidigare
- Bokföring

- **Skyddsremsor**

- Vid vattendrag måste finnas minst 3 m breda obearbetade remsor täckt med vallväxtlighet finnas (ingen gödsel, inget kemiskt växtskydd utan tillstånd)
- Ska vara minst 3 meter breda
- Växtligheten ska bestå av sådda vallväxter
- Får ej bearbetas, gödglas eller behandlas med växtskyddsmedel (om lov från Livskraftscentralen → punktbekämpning med växtskyddsmedel)
- Vid problem med besvärliga ogräs får remsorna förnyas (bearbetning först på våren), då ska detta antecknas i skifteskorten!
- Om växtligheten skadas eller förstörs, ska växtligheten förnyas så snabbt som möjligt
- Skyddsremsan kan förnyas genom sådd i skyddssäd
- Åtgärder som gjorts ska införas i skiftesvisa anteckningarna för skiftet i fråga

- **Skyddsremsor på lutande marker**

- Ett sådant skifte av jordbruksmark eller en del av det som är beläget vid ett vattendrag ska ha en skyddsremsa om lutningen mot vattendraget är minst 15 procent
- I övrigt samma regler som i föregående villkor

- **Minimikrav på växttäck**

- Minst 33 % av den sammanlagda arealen åkrar och permanenta grödor ska vara växttäckt eller lättbearbetat under perioden 31.10-31.12.
- **Skiften med permanent gräsmark är utanför beräkningen**
- Som växttäck inom villkorligheten godkänns:
 - obärgade växtbestånd och stubb av spannmål, bovete, quinoa, oljeväxter, spånadsväxter, baljväxter och frökryddor samt av blandade växtbestånd av dessa samt även om de behandlats med glyfosat
 - höstsådda spannmål, höstsådda oljeväxter och andra höstsådda grödor
 - vallväxter och rörflen (inte permanent gräsmark)
 - naturvårdsvallar och gröngödslingsvallar
 - kummin
 - jordgubbar
 - fleråriga energi- och trädgårdsväxter med växtbestånd mellan raderna
 - fånggrödor och mellangrödor
 - markförbättrande grödor och saneringsgrödor
 - mångfaldsväxter
 - grölträda
 - skydds zoner och vallar på torvåkrar
 - **vallar godkänns även om de är behandlade med glyfosat**
 - arealer med vallväxter, spannmål, bovete, quinoa, oljeväxter, spånadsväxter, baljväxter och frökryddor samt av blandade växtbestånd av dessa **som har bearbetats lätt**, om bearbetningen utförs som enkel körning med kultivator, tallriksharv, s-pinnharv, spadrullharv eller rulluftningsaggregat
 - arealer där "blasten" lämnats kvar på ytan efter bärgning av följande: kålväxter, sallat och cikoriasallat, gurkväxter, ärtväxter, sockermajs, sockerbeta, rotfrukter, pepparrot, jordärtskocka (potatis- och morotsblast godkänns inte!)

- **Krav på Mångsidigare odling (diversifiering) eller Växtföljd**

Ändringar i villkorlighetskraven fr.o.m. 2026:

- Gårdar med högst 30 hektar i total jordbruksareal (här INGÅR även permanent gräsmark och permanenta grödor) behöver INTE följa kravet om Mångsidigare odling (diversifiering)/ Växtföljd.
- Om sökanden ansöker om ersättning för åtgärden Fånggrödor, ska gården följa kraven på Mångsidigare odling (diversifiering)/ Växtföljd.
- **Följande gårdar är UNDANTAGNA från både Mångsidigare odling OCH Växtföljdskravet:**
- Mer än 75 procent av din gårds *åkerareal* används för produktion av gräsväxter eller andra vallfoderväxter, är i träda eller används för odling av baljväxter eller som en kombination av dessa användningssätt
- Mer än 75 procent av din gårds *jordbruksmark* består av permanent gräsmark eller används för produktion av gräsväxter eller andra vallfoderväxter, eller som en kombination av dessa användningssätt
- **Din gårds *totalareal* med jordbruksmark är högst 30 hektar och du söker inte om någon ersättning för åtgärden Fånggrödor (från år 2026)**
- Jordbruksmarken på din gård är i ekologisk produktion
- **Alla övriga gårdar måste uppfylla ANTINGEN kraven i alternativ 1 ELLER alternativ 2**

1. ALTERNATIV: Mångsidigare odling (diversifiering)

- OBS. De allra flesta gårdarna uppfyller kravet på Mångsidigare odling (diversifiering).
- Huvudgrödan får inte utgöra mer än 75 procent av gårdens åkerareal.
- Gårdar med högst 30 hektar åkerareal (=arealen utan permanent gräsmark och permanenta grödor) ska minst två grödor odlas. Den odlade huvudgrödans andel får då utgöra högst 75 procent av åkerarealen i fråga.
- Gårdar med mera än 30 hektar åkerareal ska minst tre grödor odlas och då får huvudgrödan inte uppta mer än 75 procent av åkermarken och de två huvudgrödor får sammanlagt inte utgöra mer än 95 procent av åkerarealen.
- OBS. 1: När man räknar ut gårdens åkerareal, ingår inte permanent gräsmark eller permanenta grödor i beräkningen.
- OBS. 2: Stödsökanden som innehar högst 30 hektar med jordbruksmark, behöver INTE fundera antal odlingsväxter på gården så länge man inte söker någon ersättning för åtgärden Fånggrödor.

2. ALTERNATIV: Årlig växtföljd + Flerårig växtföljd

- Växtföljderna behöver **INTE** funderas på, ifall om ovannämnda kraven på två eller tre olika odlingsväxter uppfylls på gården.
- OBS! Från år 2026 **gäller** växtföljdskravet **inte** arealer för produktion av **ren havre** som grundar sig på **produktionsavtal**, varken det 1-åriga eller fleråriga kravet. Med ren havre avses glutenfri havre som produceras för människor med celiaki.
- För kontraktsodling av ren havre ska det finnas ett produktionsavtal och detta ska i samband med ansökan om åkerstöd lämnas in till landsbygdsnäringsmyndigheten. Om du inte lämnar in produktionsavtalet tolkas växten som havre och växtföljden ska tillämpas.

Årliga växtföljdens regler

- På minst 33 procent av den åkerareal som är i stödsökandens besittning och som har anmälts i stödansökan för året i fråga och på vilken en ettårig gröda odlas ska grödan vara en annan än året innan.
- Under ansökningsåret granskas de jordbruksskiften i sökandens besittning på vilka det har odlats en ettårig gröda året innan → På 33 % av arealen av dessa jordbruksskiften ska grödan bytas till en annan
- Kravet på växtföljd måste uppfyllas även om åkerns besittning överförs till en annan.

Fleråriga växtföljdens regler, räknas fr.o.m. år 2023

- Samma 1-åriga växt kan odlas högst 3 år i följd på samma skifte (räknas 2023 – 2025, så senast 2026 måste de flesta skiften ha en annan gröda)
- Som 1-åriga grödor räknas följande:
- Ettåriga växter av olika växtsläkter som odlas i Finland och som är avsedda för jordbruksproduktion (t.ex. havre, korn, råg, vete, rybs etc.)
- En ettårig art som hör till korsblommiga (Brassicaceae), potatisväxter (Solanaceae) eller gurkväxter (Cucurbitaceae)
- Mångfaldsåker vilt och landskap räknas också till ettåriga grödor
- Höstsådda och vårsådda växter, speltvete och mellangröda räknas som olika odlingsväxter

- Kravet gäller inte fleråriga odlingsväxter, gräs- och vallfoderväxter, trädor, potatis, morot, sockerbeta, huvudkål, lök, röd- och gulbeta.
- Närmare gruppering i guiden för villkorlighet

Mellangröda i växtföljden

1. Byte av 1-åriga odlingsväxter kontrolleras på den areal där huvudgrödan året innan har varit en 1-årig växt
2. Men om man anmäler en mellangröda, inkluderas mellangrödan i kontrollen året efter anmälningensår → När man anmäler en mellangröda sker växtföljden alltid följande år
3. Den areal som anmälts som mellangröda uppfyller alltid kravet på 1-årig växtföljd året efter anmälningensår, oavsett om en 1-årig eller flerårig mellangröda anmälts.
4. Mellangrödan kan sås samtidigt som huvudgrödan (fr.o.m. år 2024)
5. Ska sås senast 31.8 och bevaras åtminstone till 31.10.
6. **Obs! Mellangrödan beaktas inte i flerårig växtföljd. (Nytt från år 2025)**

• Trädor

- Trädorna ska i regel vara grön- eller stubbträda 30.6.-31.8. **Grönträda är den mest rekommenderade trädesformen med tanke på vattenskyddet.**
- Gräsväxter och andra vallfoderväxter ska utgöra över 50 % av jordbruksskiftets areal (kvikrot och övriga ogräs räknas inte som vallväxter).
- På grönträda ska huvudsakligen finnas gräs- och vallfoderväxter. Du kan inte anmäla ett bestånd med viltväxter som grönträda (Anmäl de växtbestånden som såtts med viltväxter antingen som Mångfaldsväxter-vilt inom Stöd för miljösystem eller Ettåriga sådda blandade grödor).
- Grönträda kan också användas som betesmark, om åkerns yta hålls som gräsbevuxen.
- När en grönträda sås in ska en tillräcklig mängd frön användas i syfte att åstadkomma ett täckande växtbestånd.
- Om sådden på grund av exceptionella väderleksförhållanden inte är möjlig senast 30.6, ska sådden ske genast när förhållandena tillåter det.
- Stubbträda är åker som är täckt av stubb av spannmål, bovete, quinoa, oljeväxter, fiberväxter, baljväxter eller frökryddor **från föregående eller en äldre växtperiod** och som är obearbetad
- Ett jordbruksskifte får vara svartträda, om det finns en grundad orsak till detta. Växtskiftet kan vara svartträda av särskilda och kortvariga orsaker.
- **Med svartträda avses åker som under växtperioden är utan växttäckning eller stubb.** Från kravet på grön- eller stubbträda får avvika endast i den omfattning och under den period som skälet till svartträdan förutsätter. Orsaken till svartträda antecknas som obligatorisk uppgift i skiftesuppgifter på vårens Åkerstödsansökan. Kortvariga iståndsättningsåtgärder anses vara dränering, kalkning, grävning och rensning av diken och andra motsvarande åtgärder.
- Inför sådd av höstgröda får trädan avslutas och bearbetas och växtbestånd får anläggas från och med den 1.8
- Trädan får inte gödslas i annat fall än om den besås med en höstgröda, dvs. i praktiken är det höstgrödan och inte trädan som gödslas
- Växtskyddsmedel får användas på träda från och med den 1.9
- Vid sådd av höstgröda får växtskyddsmedel användas från och med den 1.8

• Fågeldirektivet

- På gårdens jordbruksmark som ingår i ett av statsrådet godkänt naturskyddsprogram har det inte vidtagits åtgärder som äventyrar skyddets syften.

- Fridlysningsbestämmelserna för ett skyddsområde enligt 13 §, 17 §, 24 §, 29 § eller 30 § i naturvårdslagen 1096/1996 eller ett område enligt 25 § i den lagen har följts.
- Andra viktiga förekomstplatser för fågelarter som kräver särskilt skydd har inte försämrats avsevärt.
- Fågelarter som ligger till grund för valet till nätverket Natura 2000 eller fåglarnas livsmiljöer har inte försämrats avsevärt.
- En anmälan till Livskraftscentralen har gjorts om åtgärder som avsevärt kan försämma naturvärden som ligger till grund för skyddet av ett område som hör till nätverket Natura 2000.

- **Habitatdirektivet**

- På gårdens jordbruksmark som ingår i ett av statsrådet godkänt naturskyddsprogram har det inte vidtagits åtgärder som äventyrar skyddets syften
- Fridlysningsbestämmelserna för ett skyddsområde enligt 13 §, 17 §, 24 §, 29 § eller 30 § i naturvårdslagen 1096/1996 eller ett område enligt 25 § i den lagen har följts.
- Naturtyper som ligger till grund för valet till nätverket Natura 2000 (bilaga I till habitatdirektivet) har inte försämrats avsevärt.
- Arter som ligger till grund för valet till nätverket Natura 2000 (bilaga II till habitatdirektivet) har inte försämrats avsevärt.
- En anmälan till Livskraftscentralen har gjorts om åtgärder som avsevärt kan försämma naturvärden som ligger till grund för skyddet av ett område som hör till nätverket Natura 2000.

- **Icke produktiva arealer, landskapselement och förbud mot beskärning av träd, bekämpning av flyghavre och jätteloka**

- Reglerna om icke produktiva arealer gäller inte i Österbotten
- Landskapselement
 - Trädgrupper och enstaka träd som är skyddade enligt 29 § 1 mom. 9 punkten i naturvårdslagen (1096/1996) ska bevaras, om de växer på en areal om högst 0,2 hektar antingen på ett basskifte med jordbruksmark, på en dikesren på ett basskifte eller i området mellan angränsande basskiften
 - Dessutom ska sådana naturminnesmärken som avses i 23 § i naturvårdslagen bevaras, om de är högst 0,2 hektar stora och finns på ett basskifte, på en dikesren på ett basskifte eller i ett område mellan angränsande basskiften.
- Förbud mot beskärning av träd
 - Träd **på jordbruksmark** får inte fällas eller beskäras från och med den 1.5 till och med den 31.7 (gäller inte träd utanför basskiftesarealen)
 - gäller alla träd, inte enbart skyddade träd.
 - Förbudet gäller inte areal av permanent gröda eller areal som omfattas av miljöavtal om skötsel av landsbygdsnaturens mångfald och landskapet.
- Bekämpning av flyghavre och jätteloka
 - På jordbruksmark som är smittad med flyghavre ska flyghavren bekämpas antingen kemiskt, mekaniskt, genom plockning eller med andra åtgärder i enlighet med lagen om bekämpning av flyghavre (185/2002)
 - Den anvisning eller plan för bekämpning av flyghavre som den behöriga myndigheten har gjort upp ska följas
 - På jordbruksmark ska jätteloka (*Heracleum mantegazzianum*), tromsöloka (*Heracleum persicum*) och bredloka (*Heracleum sosnowskyi*) senast i blomningsskedet bekämpas antingen kemiskt, mekaniskt, genom plockning eller med andra åtgärder

- **Permanent gräsmark på Naturaområde**

- Kravet på bevarande av permanent gräsmark på Naturaområden gäller alla jordbrukare, också jordbrukare som bedriver ekologisk produktion

- Permanent gräsmark på Natura 2000-område ska bevaras och får inte plöjas
- Växtbestånd får förnyas endast av särskilda skäl → Innan förnyelsen inleds ska kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skriftligen underrättas om förnyelsen och genomförandesättet

- **Växtskyddsmedel**

- Endast växtskyddsmedel som är godkända i Finland får användas på gården
- Påskrifterna på växtskyddsmedlets försäljningsförpackning har följts vid användningen av växtskyddsmedlet

- **Hållbar användning av växtskyddsmedel**

- Hantering och lagring av växtskyddsmedel samt korrekt behandling av deras förpackningar och rester
- iaktta särskild försiktighet vid lagring, hantering, utspädning och blandning av växtskyddsmedel före och under spridningen för att åtgärderna inte ska medföra någon risk för människors hälsa eller för miljön
- Växtskyddsmedel ska förvaras i ändamålsenliga förvaringslokaler separat från livsmedel och foder
- Tillvaratagande och bortskaffande av rester av växtskyddsmedel och växtskyddsmedlens förpackningar ska ske i enlighet med avfallslagen
- **Utrustningen för spridning av växtskyddsmedel har testats med 3 års mellanrum → Undantag för ryggsprutor etc.**
- Både den som kör växtskyddssprutan och den som köper växtskyddsmedel behöver ha en giltig **examen inom området för växtskyddsmedel**. Växtskyddsexamen är personlig och gäller i 5 år.

Miljösystemstöd

- Alla som får grundläggande inkomststöd (tidigare grundstöd) kan välja någon av 4 åtgärder
- Åtgärderna är:
 - Växttäckte vintertid
 - Naturvårdsvallar
 - Gröngödslingsvallar
 - Mångfaldsväxter
- Skiftena behöver inte vara ersättningsberättigade, men de ska vara klassade som åker och blivit åker före 1.1.2023

Växttäckte vintertid 40 €/ha

- Ska bevaras fr.o.m. 31.10 t.o.m. minst 31.3 (från år 2026)
- Följande arealer godkänns:
 1. Obärgade växtbestånd och stubb av stråsäd, bovete, quinoa, oljeväxter, spånadsväxter, baljväxter och frökryddor samt blandade bestånd av dessa
 2. Höstsådd stråsäd, höstsådda oljeväxter eller andra höstsådda grödor
 3. Vallväxter och rörlan, med undantag av naturbetesmark och hagmark
 4. Naturvårdsvallar och gröngödslingsvallar
 5. Kummin
 6. Jordgubbar
 7. fleråriga trädgårdsväxter med växtbestånd mellan raderna
 8. Fånggrödor och mellangrödor
 9. Markförbättrande grödor och saneringsgrödor
 10. Mångfaldsväxter
 11. Grönträda
 12. Sådda växtbestånd som bevaras över vintern
- Även glyfosat-behandlade vallar och stubb från årets grödor i punkt 1 ovan är godkända som äkta växttäckte
- Stubbträda är inte godkänd som växttäckte (dvs fjolårets stubb som anmäls som stubbträda)
- **Växttäckta skiften ska anmälas i höstanmälan**
- **Kom ihåg att villkorligheten fordrar minst 33 % växttäckte över vintern**
- Du får inget betalt för följande: Skyddszon, vall på torvåker, permanent gräsmark på Natura-område eller på permanent gräsmark då återställningsförfarandet har tagits i bruk.

Naturvårdsvallar 55 €/ha

- Växtbeståndet ska anläggas senast den 30 juni genom sådd av fleråriga vall- eller gräsväxter. Vallarna kan också vara en befintlig vall.

- Precisering av fleråriga växtbestånd: gammal vall av ängsväxter som innehåller vilda gräs och örtväxter som utvecklats till vall med flera arter godkänns som naturvårdsvallar om växtligheten **i huvudsak består av gräsväxter eller andra vallfoderväxter.**
- **Växtligheten måste förnyas om gräsväxter eller andra vallfoderväxter utgör mindre än 50 % av växtligheten.**
- Om vallen anläggs på nytt ska växtarterna och deras andelar införas i skiftesvisa anteckningarna
- Frivillig åtgärd, kan utföras på alla skiften som är åker
- Ersättningen fås till högst 10 % av gårdens areal som berättigar till direktstöd
- Den överstigande andelen anmäld naturvårdsvall måste skötas enligt samma regler
- Ersätts även på permanent gräsmark (dock inte på Natura-område eller om återställningsförfarandet har tagits i bruk)
- Utsädesblandningen får innehålla högst 20% kvävefixerande växter (t.ex klöver)
- Växtbeståndet får anläggas redan året innan i t.ex skyddssäd
- **Ingen gödsling**
- **Slätterkrav minst vartannat år** senast 15.9. I samband med Satellituppföljningen godkänns foton av slåttern från år 2025 i samband med bildbegäran, ifall man inte slår skiftet år 2026.
- **Vid problem med ogräs är det slätterkrav årligen** och slåttern bör utföras vid en tidpunkt som är mest gynnsam för bekämpningen av ogräsen (dock senast 15.9).
- **Slätterkrav redan första året om skiftet föregående år varit anmäld som en annan sorts vall och konstaterad oslaget i satellituppföljningen**
- Slåttern får bärgas och användas, då kan slåttern också utföras under normal skördetid
- Får betas så länge betestrycket inte blir för högt
- Vallen får inte bearbetas förutom i samband med anläggande eller avslutande
- Växtskyddsmedel får användas när grödan avslutas. Svåra ogräs får bekämpas som punktbekämpning (tidigare inte alls) från år 2026.
- Får brytas med växtskyddsmedel eller bearbetas tidigast den 1.9, men på andra året fr.o.m. 15.7 (som tidigare var från 1.8) om höstgrödor ska sås, i övriga fallen får växtligheten avslutas tidigast 1.9.
- En gård med förbindelse om ekologisk produktion kan ej få ekostödet för växtodling på naturvårdsvallar men nog ekoersättningen för djur
- Kan ej få betalt för främjande av cirkulär ekonomi på skiftet samma år som det är anmält som naturvårdsvall
- **Räknas med i beräkning av vallår fr.o.m. 2025**
- Kan inte anmälas på nyodlingar gjorda efter 31.12.2022 som har krav på permanent vallväxtlighet

Gröngödslingsvall 100 €/ha

- Frivillig åtgärd, kan utföras på alla skiften som är åker
- Anläggs i början av växtperioden eller året innan tillsammans med skyddsgröda
- Minst fyra olika vall- eller gräsväxter och baljväxter och minst 20 % av utsädesmängden ska bestå av kvävefixerande växter. Skriv in sorter och mängder i skiftesvisa anteckningarna
- Får inte gödslas
- Vallen får inte bearbetas utom i samband med anläggande eller avslutande
- Svåra ogräs får bekämpas som punktbekämpning (tidigare inte alls) från år 2026
- Från och med 2. året kan skiftet avslutas med växtskyddsmedel, bearbetas eller plöjas från 15.7 om höstgrödor ska sås (tidigare från 1.8), *och då får man också gödsla lite*. I övriga fallen får växtligheten bearbetas eller avslutas kemiskt tidigast 1.9.
- **Får anmälas högst 3 år i rad på samma jordbruksskifte**
- **Slätterkrav minst det andra året** senast 15.9. Nu godkänns foto av slåttern från år 2025 i samband med bildbegäran via Vipumobilen, ifall man inte slår skiftet år 2026.
- **Vid problem med ogräs är det slätterkrav årligen** och slåttern bör utföras vid en tidpunkt som är mest gynnsam för bekämpningen av ogräsen (dock senast 15.9)

- **Slätterkrav redan första året om skiftet föregående år varit anmäld som en annan sorts vall och konstaterad oslaget i satellituppföljningen**
- En gård med förbindelse om ekologisk produktion kan ej få miljösystemstöd för grüngödslingsvall
- **Räknas med i beräkning av vallår fr.o.m. 2025**
- Kan inte anmälas på nyodlingar gjorda efter 31.12.2022 som har krav på permanent vallväxtlighet

Mångfaldsväxter 210 €/ha

- Frivillig åtgärd, kan utföras på alla skiften som är åker
- **Allmänt:** Man kan få ersättningen för högst 25 % av gårdens areal som berättigar till direktstöd, till den procenten räknas också naturvårdsvallar och grüngödslingsvallar (t.ex. högst 10% naturvårdsvallar + högst 15 % vilt/landskap /äng eller grüngödslingsvall. Totalt 25%)
- Får gödslas i samband med anläggning
- Bekämpningsmedel får användas som punktbekämpning i svåra ogrässituationer men inte i övrigt under hela kalenderåret.
- Ska sås senast den 30.6 (kan även ha höstsåts hösten tidigare)
- Får inte anläggas genom direktsådd i vall
- Ska sås jämnt på hela jordbruksskiftet med målet att åstadkomma **ett täckande växtbestånd**. Tidigare räckte det om man hade strävat efter att åstadkomma ett täckande växtbestånd.
- Får även sås i remsor eller som öar, men det ska vara ett täckande växtbestånd.
- Innebär att stöd inte beviljas om det inte bildas täckande mångfaldsväxtlighet på arealen
- Växtarterna och mängderna ska skrivas in i skiftesvisa bokföringen
- Om växten slås ska den slås efter den huvudsakliga blomningen, tidigast 1.8
- Får ej betas
- Växtbeståndet måste bevaras minst t.o.m. 15.9. men om växtbeståndet bevaras över vintern, kan mångfaldsåkern anmälas till miljösystemets växttäckte vintertid och få betalt
- Om ett heltäckande växtbestånd inte lyckas, byt ut växtkoden i Åkerstödsansökan senast 1.10. till t.ex. Återtagande av stöd eller Ettåriga sådda blandade grödor. Kravet följs upp i samband med Satellituppföljningen och på basis av bildsvaren underkänns arealerna om det på bilden inte syns ett täckande mångfaldsväxtbestånd som uppfyller villkoret.

Insektpollinerade växter och landskapsväxter

- **Minst 2 av följande växter:** solros, honungsfacelia, blåusern, klöver, gullupin, blålupin, vitlupin, vicker, blå- eller rödklint, malva, ringblomma, oljelin, sötväpplingar, vallmo, förgätmigej, färgkragar, sommarslöja, senap, bovete, raps, rättika, praktmalva, sommarmalva, rybs, ärt, bondeböna.
- Blandningen får innehålla andra tvåhjärtbladiga växter som blommor under säningsåret men till högst 30 % av fröblandningens vikt, dock inte hampaförn

Viltväxter

- **Minst 2** av följande växter: stråsäd, bovete, solros, oljelin, rybs, raps, senap, ärt, bondeböna, foderkål, rättikor (t.ex. oljerättika), fodersockerbeta, blastrova eller foderrova, luddvicker, fodervicker, oljedådra, gräsväxter klöverarter, cikoria, kummin, lusern, käringtand, honungsfacelia, nigerfrö, svartkämpar
- Blandning av spannmål, gräsväxter och klöver måste alltid också innehålla en ettårig växt som inte är en gräsväxt, en klöversort eller ett stråsådesslag (som t.ex havre+timotej+foderkål)
- Gräsväxter får utgöra högst 20 procent av fröblandningens vikt

- Fröblandningen får innehålla andra växter än de som anges i listan, högst 15 procent av fröblandningens vikt, dock inte hampafrön.
- **Får ej anläggas i närheten (minst 50 m) av vägar med trafiktäthet som överstiger 3000 bilar per dygn**
- Kan skördas om skörden används till utfodring av vilt på mångfaldsåkern, i dess närhet eller på en separat utfodringsplats

Ängsväxter / fältfågelväxter

- Samma regler för båda och ängsväxterna är samma för båda
- För samma areal kan stöd som gäller ängsväxter och växter för åkerfåglar beviljas högst två år i rad.
- **Utsädesblandningen för ängsväxter** måste innehålla åtminstone en av följande: **rödven, fårsvingel eller hårdsvingel** samt **minst två fleråriga ängsväxter**:
 - ängsklocka, vitblära, rödklint, färgkulla, tjärblomster, ängsglim, ängsvädd, rödblära, prästkrage, åkervädd, fyrkantig johannesört, blåklint, ringblomma, honungsfacelia, kummin eller annan motsvarande inhemsk ängsväxt. I blandningen får det dessutom finnas utsäde av andra ettåriga ängsväxter eller vickerarter, (dock inte stråsäd eller frön av gräs)
- **Växter för fältfåglar:** minst 1 av de fleråriga ängsväxterna + även utsäde från något av följande:
 - lin, durra, hirs, bovete, majs, solros, quinoa, ryps, raps, kummin, senap, sötväpplingar, vicker, cikoria, ärt, bondböna.
 - stråsäd (max 50 kg/ha)
 - Klöverarter godkänns inte som mångfaldsväxter avsedda för fältfåglar
- om stöd för miljösystem för mångfaldsväxter ansöks för samma växtlighet två år i följd på basis av ängsväxter eller fältfågelväxter, ska växtbeståndet anläggas med en fröblandning i vilken minst två växtarter är fleråriga

Miljöersättning

Förbindelseperioden för Miljöersättning är fem år.

Kom ihåg att ansöka om utbetalning av förbindelsen årligen.

Förbindelseårets tidsperiod är 1.5 – 30.4.

Gödslingsregler – kolla tabellerna för villkorligheten!

Allmänna krav (3 st) → alla måste uppfyllas årligen:

1. Markkartering (dessa regler gäller endast miljöersättningens krav, inte alltid för villkorlighetens krav):

- **Ta nya markkarteringar HELST på hösten!** Giltiga markkarteringar måste finnas tillhands (resultatet) när man gödslar
- Markkarteringar som tagits på våren:
 - Datum då analysen anlänt till analys är det datum som räknas
 - Exempel: Anlänt till analys 3.5.2021 → nya prov måste ha anlänt till analys senast 4.5.2026.
 - Resultatet från nya markkarteringen bör finnas till förfogande om man gödslar efter 3.5. För att undvika detta problem borde markkarteringarna tas under **hösten** (annars express-analys)
- En markkartering ska bestå av minst 7 delprov fördelade över skiftet och från hela bearbetningsskiktet
- Markkartering ska tas av alla basskiften som får gödslas (skiften **utan ersättningsduglighet** och som **inte gödslas** behöver inte ha en markkartering) **OBS!** Även mångfaldsåkrar kräver markkartering, oberoende om du gödslar eller ej!
- Varje markkartering ska anges med basskiftessignum eller skiftesnamn
- Nya skiften som kommer i besittning: markkartering kan tas under förbindelseåret. (OBS! Villkorligheten kräver ändå en markkartering direkt vid gödslingen om skiftet gödslas.) Den tidigare odlarens markkartering kan användas om man får tillgång till den.
- Ett basskifte som är över 0,5 ha stort ska ha en egen markkartering, skiften större än 5 ha ska ha en till markkartering för varje påbörjad 5 ha
- Ett basskifte på exakt 0,50 ha eller mindre måste inte ha en egen markkartering:
 - Om skiftet ligger bredvid ett skifte med giltig markkartering (eller med endast ett dike eller en väg emellan), kan denna markkartering användas även för detta skifte
 - Om inte denna möjlighet finns, får man använda standardvärde: För Kväve: organogen jord och en fosfornivå som är hög
 - Annars tas ett eget prov från skiftet
- Om man markkarterar enligt linjeprovtagning så bör proven tas med 3 års mellanrum
- Markkarteringen måste minst vara en **grundanalys, där jordart, mullhalt, surhet, ledningstal, utbytbar kalcium, kalium, magnesium och löslig fosfor bestäms**. Det ska framkomma vilket skifte eller läge på skiftet och **analysdatum** samt **datum när provet anlänt till analys**

2. Skiftesvisa anteckningar:

- För alla odlingsskiften uppgifter om:
 - Skiftets signum och areal
 - Bearbetningsdatum och bearbetningsmetod
 - Sånings- eller planteringsdatum
 - Växtslag och mängden utsäde eller plantor
 - Gödslingsdatum
 - Sorterna och mängderna av handelsgödsel och organiskt gödselmedel

- Mängden av tillsatt kväve och fosfor, eventuella anteckningar om inledande och avslutande av fosforutjämning (max 5 år)
- **Växtskyddsmedlets fullständiga namn, dosering, tidpunkt, användningsändamål och orsak till användning, samt övriga vidtagna växtskyddsåtgärder**
- Datum för skörd eller slätter och skördenivå med nödvändiga motiveringar
- Det som behövs för vissa skiftesspecifika åtgärder: T.ex. höjning och sänkning av dämningshöjden vid reglerbar dränering (stängning och öppning)

3. Klimat- och miljöplan

- En obligatorisk åtgärd att göra upp en gårdsspecifik Klimat- och miljöplan på gårdsnivå.
- Planen ska göras upp för minst ett av de basskiften som gårdsbruksenheten besitter.
- Görs endast en gång och ska göras under 2. eller 3. förbindelseåret.
- De som har förbundit sig till miljöersättning år 2023, ska göra planen **senast den 30 april 2026** (de flesta av sökanden) och lämna planen till landsbygdsnäringsmyndigheten i kommunen antingen i pdf-format per e-post eller på papper. (Förbindelsen fr.o.m. 2024-> planen görs 23.9.2025-30.4.2027, år 2025-> 1.5.2026-30.4.2028, 2026-> 1.5.2027-30.4.2029).
- Vem som helst kan uppgöra planen för gården
- Planen görs upp på sidan www.ilmastosuunnitelma.fi
- Om planen inte uppgjorts senast 30.4.2026, görs ett avdrag på 20 % på Miljöersättningens grunddel för år 2025.

Valbara åtgärder (7 st) → min/max 2 åtgärder måste väljas årligen:

1. Klimat- och miljöutbildning (nätkurs)

- En utbildning ska väljas årligen, om man väljer den som obligatorisk åtgärd
- Kan endast göras av en delaktig på gården som har e-tjänsträttigheter till Vipu-tjänsten
- Utbildningen för år 2026 öppnas senare på hösten.
- För år 2026 uppfylls villkoret för åtgärden genom att utbildningen genomförs senast 30.4.2027.
- Om utbildningen inte har utförts till 30.4.2027, görs ett avdrag på 20 % på Miljöersättningens grunddel för år 2026.

2. Fleråriga mångfaldsremсор (i medeltal 3 m bred)

- Anläggs på minst 2 basskiften som är ersättningsdugliga, sen ska dessa finnas hela förbindelsetiden
- Basskiftet måste vara minst 0,5 ha stort och odlas med en ettårig gröda (får inte vara ett skifte vid vattendrag), vilka skiften som kan väljas syns i Vipu
- Ska anläggas genom sådd av vall-, gräs-, ängsväxter kring hela skiftet
- Ska slås vid behov och förnyas om växtligheten förstörs
- Får ej gödslas och växtskyddsmedel får inte användas på dem
- Om grödan på skiftet inte mera är en ettårig produktionsgröda, måste åtgärden flyttas till ett annat skifte
- Om det inte mera finns 2 basskiften som är lämpade för åtgärden, får man byta åtgärden

3. Uppföljning av marken

- Ska årligen göras på 2 basskiften som är ersättningsdugliga och är minst 0,5 ha:
 - En omfattande jordanalys som inkluderar: Mängden totalt kol, mängden organiskt material och en undersökning som beskriver markens bördighet eller näringstillstånd (mikrobiologisk aktivitet, katjonsbyteskapacitet, vattenhållningskapacitet, lagrade näringsämnen, reservnäringsämnen eller spårämnen)

- **Fr.o.m. år 2024 räcker det med ett prov per basskifte**

Eller:

- Analys av åkermarkens kvalitetsfaktorer med en markskanner
- Den görs i realtid med hjälp av sensorer och i kombination med geografisk information mäter egenskaper i marken som påverkar växternas tillväxt
- Resultatet syns visuellt som en karta över skiftet
- Resultaten kalibreras med hjälp av jordprov från skiftet som undersöks

Det kan tas fler än 2 prover per gång (10 prov räcker för 5 år). Proverna kan också tas på samma 2 basskiften flera år och på det viset få uppföljning av läget. Måste tas senast 30.11. varje förbindelseår (om man inte redan har tagit flera).

4. Organiska näringsämnen

- **Gården kan välja och utföra nån av följande:**

1. Gården har en gödselseparator, som gör det möjligt att separera fraktioner ur naturgödsel (minst 25 m³). Mängderna skrivs in i anteckningar!

Eller:

Gården använder en metod för sedimentering av slam som utnyttjar tyngdkraften för att skilja åt torrsubstans från vätskefraktionen (minst 25 m³), det mer flytande slammet flyttas till följande cistern och för att effektivisera sedimenteringen och vid behov vidare till lagringsbassänger. Mängderna skrivs in i anteckningar!

2. Naturgödsel som uppkommit i gårdens jordbruksverksamhet behandlas i en biogasanläggning (minst 25 m³). Senast 30.11 ska odlaren ha ett kvitto på levererad gödsel!
3. Minst 25 m³ av naturgödsel som uppkommit i gårdens jordbruksverksamhet, överläts till en jordbruksenhet som själv producerar högst 25 m³ naturgödsel eller ingen alls. Senast 30.11 ska odlaren ha ett kvitto på levererad gödsel!
4. Gården levererar minst 25 m³ vallväxtlighet till en biogasanläggning. Biogasanläggningen kan också vara jordbrukarens egen eller en anläggning som han är delägare i. Senast 30.11 ska odlaren ha ett kvitto på levererad vallväxtlighet!

5. Näringsväxter för pollinatörer

- På gården ska det under växtperioden på 2 olika basskiften som är ersättningsdugliga, odlas produktionsväxter som ger näring åt pollinatörer
- Basskiftet måste vara minst 0,5 ha och hela basskiftet ska användas för dessa växter
- Om basskiftet är över 1 ha, räcker det med att ett jordbruksskifte för den specifika växten är minst 1 ha. T.ex. 1 ha ryps på ett basskifte som är 20 ha räcker.
- Växterna är: Oljeväxter, bovete, kummin, koriander, senap, pumpor, frilandsgurkor, sparris, bönor, bondböna, ärter, oljehampa, vejde, hallon, fruktträd eller bärbuskar
- Eftersom det är en vanlig produktionsväxt → gödsling och bekämpningsmedel tillåtna

6. Metoder för precisionsodling

- **Jordbrukaren ska välja åtgärden om han eller en entreprenör använder sig av någon av följande metoder:**
1. Automatik som baserar sig på platspecifik avbildning (utskrift) och som gör platsanpassad placering och spridning möjlig, platspecifika avbildningen kan utföras med hjälp av satellit, flygbild, realtidssensor, kamera eller zonkartläggning av åkern

2. En växtskyddsspruta eller gödselspridare med automatisk sektionskontroll, som baserar sig på geografisk information och som gör det möjligt att förhindra överlappande spridning (vid behov ska anlita av entreprenör påvisas)
3. En harv som utnyttjar optik vid mekanisk bekämpning av ogräs (vid behov ska anlita av entreprenör påvisas)
4. På geografisk information baserad mätning (utskrift) av skördenivån för skördetröskor och självgående exakthackar
5. En traktor, arbetsmaskin eller en självgående växtskyddsspruta som minst är utrustad med körautomatik som väljer och behåller körlinjen utan förare (entreprenör kan inte användas)

Om det är entreprenör man har använt sig av så ska det finnas en faktura/kvitto av entreprenören senast 30.11 på utfört arbete.

7. Applikationer för uppföljning och identifiering av växtskadegörare och växtsjukdomar

- Jordbrukaren kan välja åtgärden, om han eller hon har tillgång till en interaktiv applikation som fungerar med en dator eller telefon för identifiering av ogräs, växtsjukdomar och växtskadegörare under växtperioden
- Applikationen kan vara en bred applikation eller en applikation som stöder beslutfattandet om växtskydd för enskilda produktionsväxter
- Applikationen ska vara tillgänglig under hela växtperioden. Användningen av applikationen ska dokumenteras till exempel med skärmdumpar. Ta det antal skärmdumpar som behövs för att kunna konstatera att uppföljning av växten eller växterna har gjorts. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet frågar efter denna uppföljning av en del av stödsökandena under året.

Skiftesspecifika åtgärder → 8 valbara åtgärder

1. Markförbättrings grödor och saneringsgrödor
2. Odling av fånggröda
3. Främjande av cirkulär ekonomi
4. Skyddszon (5 år)
5. Vallodling på torvåkrar (5 år)
6. Hantering av avrinningsvatten (5 år)
7. Alternativa växtskyddsmetoder i trädgårdsodling
8. Fågelåkrar

Sammanställning av regler för Miljöersättningens skiftesvisa åtgärder (uppdaterad april 2026)

Gemensamt för alla åtgärder:

- Frivilliga åtgärder men om man börjat med en 5-årig åtgärd, måste den följas hela förbindelseperioden
- Kan genomföras och få ersättning endast på ersättningsberättigade åkrar
- En skiftesspecifik åtgärd kan bytas årligen förutom de 5-åriga

Markförbättrande (jordförbättrings-) grödor och saneringsgrödor 223 €/ha

- Utbetalning för högst 20 % av förbindelsearealen
- Från år 2026 kan odlas 2 år i rad på samma skifte
- Kan odlas på alla skiften som föregående år har haft åtgärden eller odlats en ettårig produktionsgröda. Vipukarta visar arealer som berättigar till betalning av åtgärden.
- Om växten är flerårig, kan växten anmälas 2 år i rad utan omsådd
- Markförbättrande grödor får inte odlas som bottengröda till den gröda vars skörd bärgas
- Markförbättrande grödor är: **oljerättika, bearbetningsrättika, lusern, luddvicker, fodervicker, vitsenap / gulsenap, sötväppling, cikoria, honungsfacelia, solros, växtbestånd av kummin under det första året** eller blandning av dessa.
- Saneringsgrödor är: **oljerättika, vitsenap, bearbetningsrättika/bearbetningsrädisa, tagetes** eller blandningar av dessa
- Ny växt som godkänns som jordförbättringsgröda är **klöver** (från år 2026)
- Inga andra än de listade växterna får finnas i blandningarna, inte ens som bottengröda
- Skördeårets kummin, kan inte anmälas i åtgärden även om den anmäls i ansökan första gången som kummin
- Ska sås på våren
- Får gödslas
- Får bearbetas tidigast 2 månader efter såning
- Andra årets växtlighet får avslutas tidigast 15.7, 2 år gäller inte kummin
- Växtligheten får slås eller krossas under växtperioden och grödan kan användas till foder
- Växtskyddsmedel får användas och grödan kan avslutas kemiskt
- Om grödan inte har brukats in / bearbetats duger stubben eller grödan som **äkta växttäck**
- Kan inte kombineras med alternativa växtskyddsmetoder för trädgårdsväxter eller fågelåkrar

Fånggrödor 97 €/ha

- Utbetalning för högst **35 %** av förbindelsearealen (tidigare 30 %)
- Växtlighet som blir kvar i marken efter den egentliga odlingsväxten skördats.
- Fånggrödan kan vara en växt som inte är en odlingsväxt som anmälts för jordbruksskiftet. En växtlighet med fånggrödor kan vara ett blandat växtbestånd.
- Hampa får inte sås som fånggröda.
- Fånggrödan kan **inte enbart bestå av kvävefixerande växter** t.ex. vitklöver
- Spannmål kan sås som fånggröda endast på skiften där det samma år har odlats tidig potatis eller tidiga grönsaker
- Sås som bottengröda till odlingsväxten i samband med såning eller senast i spannmålets broddstadium, före eller efter skörd men dock senast 15.8.
- Du kan anlägga följande års växtlighet med fånggröda.
- Ska bilda en täckande växtlighet över hela jordbruksskiftet som anmälts till åtgärden
- Ingen **extra** gödsling (endast enligt odlingsväxten)
- Får avslutas kemiskt tidigast 15.9
- Växtligheten får bearbetas eller plöjas tidigast den 1.10
- Kan avslutas tidigare vid sådd av höstgröda, men fånggrödan måste minst ha växt i 6 veckor

Främjande av cirkulär ekonomi 37 €/ha ("spridning av stallgödsel")

- Utbetalning för högst 80 % av förbindelsearealen
- Jordbrukaren ska antingen:
 - På åkerskiftet, med en utrustning som myllar in, sprida: Flytgödsel, urin, vätskefraktion som separerats från gödsel eller flytande organiskt gödselmedel
 - Gödseln **kan komma** från den egna gården
 - Till åkerskiftet tillföra organiskt material med en torrsubstans på minst 20 %
 - Gödseln **får inte komma** från den egna gården
- Endast ett alternativ kan väljas på samma areal
- Minimimängder:
 - 15 m³/ha/år för flytande gödsel
 - 10 m³/ha/år för fast gödsel (minst 20% torrsubstans)
 - 5 m³/ha/år för fast gödsel med hög näringshalt (minst 3 kg P/m³)
- Villkorlighetens gödslingsregler måste följas
- Uppgifter om spridning skrivs in i skiftesvisa bokföringen
- Den faktiska spridningsmängden meddelas årligen i **höstanmälan** bifoga samtidigt en kopia av gödselanalys och om gödseln är emottagen, även ett avtal om överlåtelse
- Ersätts även på permanent gräsmark

Skyddszoner (5 årig) 430 €/ha

- Under åren 2026 och 2027 går det fortfarande att anmäla nya arealer som skyddszoner, efter anmälan ska åtgärden bevaras ända till utgången av förbindelseperioden
- Skiftet ska ligga på ett grundvattenområde, i ett Naturaområde, gränsa till en våtmark eller vid ett vattendrag (under 10 m ifrån)
- Fr.o.m. år 2024 har fler områden tagits med som godkända områden för att kunna anmälas som skyddszoner, bl.a. vid sjöar och havsstränder, kontrollera via kartnivån i Vipu vilka arealer som kan godkännas, de kan ha utvidgats.
- Om en del av ett skifte finns på grundvattenområden eller Natura-områden, kan hela skiftet vara skyddszon
- Om skiftet gränsar till en våtmark eller en del av skiftet ligger högst 10 m från ett vattendrag, kan ett område som är högst 50 m brett från skiftesgränsen bli skyddszon
- Om ett skifte delvis är lämpligt som skyddszon kan hela skiftet vara skyddszon om:
 - Skiftet är under en hektar
 - Bestämts som erosionskänsligt
 - Av skiftet är minst 50% lämpligt som skyddszon
- Skiftet ska anläggas med vall- eller gräsväxter, kan även vara en befintlig vall eller ha anlagts i skyddssäd under föregående år
- Gödsling möjlig i samband med anläggningen enligt gödseltabellerna, men om skiftet anläggs måste en giltig markkartering finnas, även fast man inte gödslar. För att kunna gödsla med fosfor som vallen behöver, är det viktigt att ha en giltig markkartering eller hinna få resultatet innan gödsling
- **Skördekrav årligen och skörden ska föras bort från skyddszonen, även under anläggningsåret**, skörden får användas (slåtter och skörd på våren räcker inte!) Om skörden uteblir, blir det ett återkrav av åtgärden till förbindelsens början.
- Skörden ska vara gjord **senast 15.9** och de vilda djurens och fåglarna ska beaktas vid slåttern (får inte skördas med början utifrån och in mot mitten)
- Skyddszon får användas för bete för att öka mångfalden och utarma näringstillståndet, om det inte orsakar erosion, det görs utan tillskottsoder och det inte finns något hinder som har med vattenskyddet att göra.
- Flyghavre, mjölkdistel, gråbo, åkertistel och andra svåra ogräs som sprider sig med vinden får bekämpas mekaniskt eller med växtskyddsmedel i enlighet med medlets begränsningar
- Om växtligheten skadas av någon orsak eller växtligheten börjar producera märkbart mindre skörd ska den skadade arealen eller skiftet besås med ny växtlighet direkt förhållandena medger det. Om skiftet sås på nytt kan skiftet gödslas men då ska en markkartering finnas

- Alla åtgärder på skiftet ska skrivas in i skiftesvisa bokföringen
- **Kan inte anmälas som växttäckte vintertid inom miljösystemstödet men nog för villkorligheten**

Vallodling på torvåkrar (5 årig) 200 €/ha

- Under åren 2026 och 2027 går det fortfarande att anmäla nya arealer, efter anmälan ska åtgärden bevaras ända till utgången av förbindelseperioden.
- De som har valt åtgärden, får anmäla ny areal i åtgärden
- Kan genomföras på ersättningsberättigade åkrar, vars jordart enligt markkarteringen är något med "torv" i namnet
- Markkartering för torvjord av nya skiften i åtgärden ska skickas till kommun senast 30.9.
- Får **INTE** bearbetas under perioden, men får förnyas genom direktsådd
- På området får det täckdikas, kalkas, grävas diken, rensas utfallsdiken och göras andra kortvariga odlingstekniska åtgärder med villkoret att de skadade områdena besås med vall- eller gräsväxter genast efter åtgärden.
- Växtskyddsmedel får användas vartannat år (tidigare helt förbjudet)
- **Skördekrav årligen (senast 15.9)**, skörden får användas
- **Slåttern ska utföras så att vilda djuren levnadsförhållanden inte störs** (får inte skördas med början utifrån och in mot mitten)
- Får betas så länge betetrycket inte blir för högt
- Får gödslas enligt miljöersättnings gödslingsnivåer för fodervallar
- Grunden för anläggningen av vallodling på torvåkrar ska skrivas in i skiftesvisa bokföringen
- **Kan inte anmälas som växttäckte vintertid inom miljösystemstödet men nog för villkorligheten**
- Räknas med i beräkning av vallår fr.o.m. 2025
- Kan inte anmälas på nyodlingar gjorda efter 31.12.2022 som har krav på permanent vallväxtlighet

Hantering av avrinningsvatten (5-årig), Reglerbar dränering 77 €/ha

- Kan genomföras på ersättningsberättigade åkrar, som har haft åtgärden förra perioden reglerad dränering, ligger på sur sulfatjord (analys) eller enligt markkarteringen är en torvjord
 - Sur sulfatjord: prov taget på 0,5 -1,5 m:s djup har analyserats i ett laboratorium och resultatet visar att pH utan inkubation ligger under 4,5 eller att pH efter högst 16 veckors inkubation ligger under 4,0
 - Att skiftet ligger på torvmark bestäms från markkartering, som ska visa på något slag av torv
- Analysen av sur sulfatjord eller markkartering för torvjord ska skickas till kommun senast 30.9 första året (om inte åtgärden har anmälts även under föregående period eller om man i Vipu-tjänstens kartlager ser att basskiftet finns på sur sulfatjord)
- Dikeskarta/dräneringskarta av nya skiften i åtgärden ska vara inlämnade till kommunen senast 30.9.
- Vattennivån ska kunna regleras genom höjning / sänkning av dämningshöjden i reglerbrunnarna vid uppsamlingsdiket och kanske inne i skiftet eller genom liknande dämninganordningar
- Jordbrukaren ska reglera dämningen enligt väder- och växtförhållanden och odlingsåtgärder
- Beakta markens bärighet för sånings- och skördemaskiner och växternas vattenhushållning
- På vintern ska liten dämning användas
- Utrustningen måste underhållas
- **Journal ska föras över reglering, skötsel och underhåll (t.ex. i skiftesvis bokföring)**
- **Åtgärden ska genomföras på skiftet varje år under förbindelseperioden**
- Åtgärdssystemet ska vara klart senast den 30 april 2026, om man söker om ersättning under samma förbindelseår
- Ersätts även på permanent gräsmark

- **Från och med år 2026 anmäls åtgärden Hantering av avrinningsvatten på skiftesuppgifterna på vårens Åkerstödsansökan, inte mera på Höstanmälan.** Ingen förhandsifyllning. För jordbruksskiften anmäls Behandlingsmetod (Reglerbar dränering, Underbevattning och Återanvändning av dräneringsvatten) och Ansökningsgrund för åtgärden (Areal som omfattades av åtgärden under perioden 2015-2022, Torvmark, Sur sulfatjord). Val av åtgärderna görs på Åkerstödsansökan i Skiftesspecifika åtgärder under fliken Stöd som söks.

Hantering av avrinningsvatten (5-årig), Reglerbar underbevattning eller Återanvändning av avrinningsvatten 214 €/ha

- **Samma regler som ovan +**
- Åkerns vattenhushållning regleras som en helhet med hjälp av bevattning och reglerbar dränering
- Riktgivande råd från tidigare programperiod om hur ofta vatten borde pumpas: Vatten pumpas i medeltal 3 ggr/vegetationsperiod och minst 2 dygn/gång
- Återanvändning av avrinningsvatten betyder att åkerns eller skogens avrinningsvatten under våren och vid häftiga regn lagras i en fristående bassäng, varifrån vattnet sen leds eller pumpas till åkern som bevattningsvatten vid torra
- Bevattningsvattnet får ledas till dikesnätet via antingen övre eller nedre ändan av dikesnätet
- Det ska föras anteckningar över åtgärderna i anslutning till åtgärden, skötsel och underhåll samt tidpunkten för dem

Alternativa växtskyddsmetoder växtskydd för trädgårdsväxter 500 €/ha

- Senast 31.5 ska jordbrukaren för varje skifte och växt utarbeta en preliminär plan för alternativt växtskydd, **fr.o.m. 2025 ska denna plan lämnas in till kommunen i samband med ansökan om åkerstöd**
 - Ska framgå vilken alternativ växtskyddsmetod som ska användas på respektive växtart och skifte
 - Dessutom en beskrivning av vilka medel som används för uppföljning av hur bekämpningen lyckas
 - I planen ska anges i vilka situationer den alternativa metoden kan kompletteras med andra metoder
 - Om komplettering behövs ska orsaken skrivas in i skiftesvisa anteckningarna
 - Vid behov ska man kunna visa upp kvitto över anskaffningen av material
- **Man kan välja endast en växtskyddsmetod på samma gång för ett skifte**
- Ska genomföras på hela det anmälda jordbruksskiftet
- Man får komplettera med kemiska metoder **om inte** de alternativa medlen har hjälpt
- Metoden anmäls för skiftet i vårens stödansökan. Om du blir tvungen att använda kemiska preparat under säsongen, ska dessa anmälas i höstanmälan
- Kan inte väljas av en gård som har avtal om ekologisk produktion, **förutom åtgärd nummer 6**
- Samtidigt med åtgärden kan inte väljas åtgärden *Fånggrödor*
- Kan väljas ett år eller årligen och arealerna kan variera från år till år.
- Åtgärden kan inte anmälas samtidigt som åtgärden fågelåkrar

Jordbrukaren kan välja en av följande bekämpningsmetoder för ett jordbruksskifte:

2. Mikrobiologiska växtskyddsmedel som sprids mekaniskt för bekämpning av växtsjukdomar eller skadegörare
 - Preparat eller bekämpningsorganismer som behövs ska införskaffas varje förbindelseår

3. Organiskt eller biologiskt nedbrytbar täckning under växtperioden för ettåriga växter
 - För ettåriga växter ska markytan täckas vid raderna
 - Material som får användas: Halm, flis, gräsklipp, biologiskt nedbrytbar film, täckpapper eller något annat organiskt material som är ofarligt för jordmånen
 - Marktäckningen ska vara uppfylld senast 30.6
 - För växter som kräver förgröda eller för sallatsväxter, kinakål, blomkål och broccoli ska kravet vara uppfyllt senast 31.7
 - Marktäckningen ska bevaras till skörd
 - Vid användning av marktäckning får man inte använda kemisk bekämpning av ogräs
4. Insektnät
 - Nät avsedda för flygande skadeinsekter ska täcka hela området, där åtgärden genomförs
 - Anteckna i förhandsplanen vilka målskadegörarna är och under vilken period de förekommer när insektsnät används.
 - Utanför den period då skadedjuren förekommer kan du också använda växtskyddsmedel på arealen, om det i förhandsplanen finns grunder för detta och uppföljningsobservationerna eller rådgivarens observationer kräver det.
 - Följ upp metoden visuellt och anteckna uppföljningsresultaten i skiftesanteckningarna.
5. Mikrobiologiska växtskyddsmedel som sprids med pollinerande insekter
 - används på skadegörare som växtskyddsmedlet ifråga är godkänd för
 - om pollinerande insekter används, måste det finnas minst 2 bon/ha
 - Preparat eller bekämpningsorganismer som behövs ska införskaffas varje förbindelseår
 - okulär uppföljning och anteckningar skiftesspecifikt
6. Makroorganismpreparat vid bekämpning av växtskadegörare
 - Används på skadeorganismer som makroorganismen i fråga är godkänd för
 - Ska vara i Finland godkända makroorganismer
 - Preparat eller bekämpningsorganismer som behövs ska inhandlas varje förbindelseår
 - Ska uppföljas via en uppföljningstjänst eller en okulär uppföljning med lupp / mikroskop och anteckningar skiftesspecifikt
7. Organiskt eller biologiskt nedbrytbar täckning eller gräs som klipps under växtperioden för fleråriga växter (kan väljas för ett ekoskifte)
 - För fleråriga växter täcks markytan vid **raderna eller radmellanrummen**
 - Material som får användas: Halm, flis, gräsklipp, biologiskt nedbrytbar film, täckpapper eller annat organiskt material som är ofarligt för jordmånen
 - För fleråriga växter godkänns även gräs eller en blomsterremsa som slås efter blomning. Växterna ska sås mellan raderna eller radmellanrummen och klippas (ska sås första förbindelseåret, så att det senast vid skörd är ett täckande täcke)
 - Täckmaterialet måste täcka minst 90% av markytan som ska täckas
 - Vid användning av marktäckning får man inte använda kemisk bekämpning av ogräs
 - Om man har växtbestånd mellan raderna, kan arealen räknas med i miljösystemstödet växttäcke vintertid och få betalt
 - Även en ekodlare kan välja **denna** åtgärd

Fågelåkrar 600 €/ha

- Åtgärden kan göras på skiften som har identifierats som viktiga rast- och matplatser för tranor, gäss eller svanar. Områdena finns utmärkta på en kartnivå i Vipu (t.ex Söderfjärden), arealerna som godkänds för åtgärden kan ha ändrat, löns att kolla i Vipu ifall gården har problem med fågelskador.

- På Vipu kartnivån syns arealerna där det har sökts om ersättning från Livskraftscentralen p.g.a. skador orsakade av fredade fågelarter minst två gånger under perioden 2017-2025.
- Odlaren anmäler årligen vilka åkrar som ovan nämnda fåglar får använda som födoplats. Fåglarna får inte skrämmas därifrån, de ska få äta ostört
- Dokumentation och fotografier över fågelskockarna och/eller skadorna ska göras före skörd
- Tillåtet att skörda grödan som vanligt
- Odlaren kan som mest få ersättning för 50 % av gårdens ersättningsberättigande åkerareal
- Minst 10 ha stora enhetliga områden av ett eller flera basskiften, som tillhör samma sökande (arealen för vilken det betalas ersättningen kan vara mindre)
- Åtgärden och skiftena ska väljas på vårens Åkerstödsansökan. Fågelskadeområden på skiften anmäls och rits in i samband med Höstanmälan samt flera bilder områdesvis av skador som fåglar har orsakat för växtligheten under växtperioden ska bifogas Höstanmälan.

Gödslingsregler för alla (uppdaterad april 2026)

Fast du inte har miljöersättning, ska du enligt villkorligheten ha en markkartering för alla skiften som ska gödslas. Enligt villkorligheten duger förstås en markkartering som tagits för miljöersättningen (max 5 år gammal), men här duger även en gammal markkartering som är högst 10 år gammal.

KVÄVEGÖDSLING

Den tillåtna kvävegödslingsnivån baserar sig på tabellerna i villkorligheten.

Naturvårdsåker, grön gödsling, grönträda, svartträda och stubträda får ej gödslas. Stallgödselns kväveinnehåll beräknas enligt gödselanalysens lösliga kväve till 100 % eller enligt tabellvärden.

Om lösliga kvävegivan överstiger **150 kg/ha**, måste givan delas (minst 2 veckor emellan)

Tabell 2. De maximala mängderna lösligt kväve per år (kg/ha) för olika grupper av växtarter.

Växt	Mineraljordar (kg/ha)	Organogena jordar (kg/ha)
Korn, havre och blandad spannmål	160	120
Vårvete	170	130
Höstråg	på hösten 30 på våren 150	på hösten 30 på våren 120
Vårråg	160	120
Höstvete, rågvete och speltvete	på hösten 30 på våren 170	på hösten 30 på våren 140
Övriga sädeslag, blandningar av dem och andra jordbruksgrödor	160	120
Vall	250	210

Växt	Mineraljordar (kg/ha)	Organogena jordar (kg/ha)
Beten	210	170
Höstrybs och höstraps*	200	160
Vårrybs och vårraps	170	130
Lin, majs, oljehampa och solros	150	110
Baljväxter	60	40
Sockerbeta	170	130
Tidig potatis	100	80
Stärkelsepotatis	130	90
Annan potatis	120	80
Kålväxter och purjolök	250	210
Andra lökväxter	160	120
Rotfrukter	200	170
Krydd- och örtväxter	120	80

Växt	Mineraljordar (kg/ha)	Organogena jordar (kg/ha)
Andra grönsaks- och trädgårdsväxter	210	170
Bär- och fruktväxter	140	100
Plantskoleproduktion	200	160

*Gödning före ingången av september betraktas inte som höstgödning, men den dras av från maximimängderna.

FOSFORGÖDSLING

Fosforgödslingen baserar sig på bördighetsklassen i markkarteringen. Om skiftet har flera markkarteringar kan man använda medeltalet av dessa (även om någon fosforklass är hög eller betänkligt hög) eller bilda egna gödningsskiften på basis av markkarteringarna t.ex: Skiftet kan delas in i jordbruksskiften, där den ”hög” markkarteringen används på ett jordbruksskifte och en markkartering med lägre p-tal används på ett annat jordbruksskifte, t.ex. ett skifte på 7,3 kan delas till ett skifte på max 5 ha och ett annat på minst 2,3 ha. Om skörden lämnar obärgad överförs den mängd fosfor som grödan gödslats med till följande år.

Gröntråda, svarttråda och stubbtråda får ej gödglas.

Ett undantag för fosforgödning är att man kan gödsla med högst 5 kg P/ha (även i klasserna 6 och 7), om gödseln kommer från avskiljning av fosfor i stallgödsel eller rötresten (men ingen fosforutjämning).

För skiften som har gödslats med stallgödsel (om gödseln är blandad får det inte förekomma annat än gödsel från djur i blandningen) kan stallgödselundantaget, som hittas i tabellen, användas **om** ingen konstgödsel med **fosfor** sprids på skiftet under gödningssperioden. Vid fosforgödning enligt stallgödselundantaget får man använda även **fosforutjämning** (enklaste sättet är att man ett år sätter ända till dubbel mängd gödsel, t.ex. i st. f. 15 kg P/ha sätter man 30 kg P/ha och nästa år sätter man ingen fosfor, då är utjämningen klar på 2 år), **men inget tillägg för högre skördenivå** (t.ex. 15 kg P/ha, kan inte bli 18 kg P/ha).

Stallgödselundantaget får inte användas närmare än 25 m från vattendrag.

Stallgödselns fosforinnehåll beräknas enligt gödselanalysens **totala** fosforinnehåll eller enligt tabellvärden. Fosfor beaktas till 100 % förutom när det gäller kött- och benmjöl, gödsel från pälsdjur och avloppsslam när 60 % beaktas. Om gödselanalysens värden används för fosfor måste även kvävevärdet tas från analysen, tabellvärden och analysvärden **får ej användas i kors.**

Stallgödselundantaget är i bruk fram till 31.12.2026.

Fosforutjämning

Fosforutjämning får användas under en period på 2-5 år. Utjämningen påbörjas det år då den tillåtna fosformängden överskrids, men kan även påbörjas med en underskridning. Vid uppföljningen av fosforutjämningen räknas skillnaden mellan den tillåtna maximigivna och den använda mängden fosfor. **Fosforutjämning får inte påbörjas på ett skifte där det inte är tillåtet att använda fosforgödsel** (fosforklass 7).

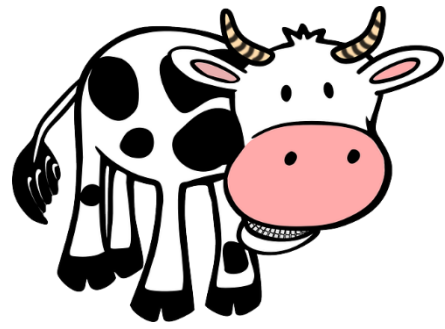
Skördenivåkorrigering

Om du under de föregående 5 åren har fått mer än 5 000 kg/ha skörd av spannmål och 2 250 kg/ha skörd av oljeväxter, kan du lägga till högst 3 kilogram fosfor per hektar och år i den maximala gödslingsmängden som anges i tabell 3 (följande sida). Om du har fått mer än 6 000 kg/ha skörd av spannmål och 2 750 kg/ha skörd av oljeväxter, kan du lägga till högst 6 kilogram fosfor per hektar och år i den maximala gödslingsmängden som anges i tabellen. De skördemängder som ligger till grund för justeringen av skördenivån ska framkomma ur den skiftesvisa bokföringen för det år då skörden uppnåddes. Om du med en oljeväxt har fått en skörd som berättigar till skördenivå kan du också justera skördenivån för spannmål och vice versa. Du kan använda justeringen av skördenivån utan gradering. Skördenivåkorrigering kan inte användas i bördighetsklassen 7 (betänkligt hög).

Tabell 3 Maximimängderna för fosforgödsling per växtart (kg/ha) enligt bördighetsklass.

Bördighetsklass	1	2	3	4	5	6	7
Spannmål, oljeväxter, baljväxter	34	26	16	10	5	0	-
Spannmål, oljeväxter, baljväxter <i>stallgödselundantag</i>	34	26	16	15	15	-	-
Ett- och fleråriga fodervallar, fodermajs	46	38	30	20	11	-	-
Ett- och fleråriga fodervallar, fodermajs <i>stallgödselundantag</i>	46	38	30	30	20	-	-
Bete	24	16	8	5	5	-	-
Potatis	55	55	55	55	35	20	5
Sockerbeta	63	63	50	43	25	15	5
Övriga växter, åkerodling	30	20	15	10	5	-	-
Plantskoleväxter	60	60	40	30	20	10	-

Bördighetsklass	1	2	3	4	5	6	7
Jordgubbar, hallon, vinbär	35	35	30	20	10	5	-
Övriga bär	63	63	60	43	25	15	5
Frukter	40	40	35	30	20	10	-
Kål och lök	60	60	50	40	30	15	5
Rotfrukter	60	60	50	40	25	15	5
Baljväxter, färsk skörd	50	50	35	20	10	5	-
Övriga grönsaker	60	60	50	40	30	15	5
Örter och frökryddor, övriga trädgårdsväxter	30	30	15	10	5	-	-

Gödselregler (VNa 1250/2014):

Lagring av stallgödsel:

Gödselplatta:

- Om det produceras mer än 25 kubik fast gödsel totalt under året (minskat med eventuellt bete) på gården eller gården mottar över 25 kubik fast gödsel, ska gården ha gödselstad och gödselanalys (lösligt N, total N, total P)
- Om mindre mängder lagras, duger ett tätt lagringsutrymme (t.ex. ett flak) med tak eller presenning
- T.ex. 2 hästar eller 3 ponnyn, som är på bete dygnet runt i minst 4 månader producerar c. 24 kubik och under 25 kubik produceras även av 28 får (samma betesperiod)
- Lagringsplats måste finnas för 12 månaders djurhållning (gemensamma lagringsplatser och djupströbäddar räknas med). Utrymmet kan minskas med den mängd som produceras under betesperioden, dock för max 4 månader
- Gödselplatta krävs också för totala mängden mottagen gödsel (över 25 kubik) om inte gödseln (minst 30% torrsubstans) lagras direkt på åkern tills spridning (max 4 veckor)

Tabell 5. Minimistorlekar för lagring av gödsel under 12 månader per djur/per djurplats enligt typ av gödsel (m³/djur/år, utan regnvatten).

Djur	Flytgödsel	Strögödsel, gödsel från ströbädd	Torrgödsel	Urin
Mjölkkö (8500kg) ¹	25,5	28,6	15,8	8,7
Kviga	8,5	13,4	6,6	2,9
Diko	19,0	20,4	16,9	1,9
Köttboskap, tjur	12,1	12,9	10,1	1,7

Djur	Flytgödsel	Strögödsel, gödsel från ströbädd	Torrgödsel	Urin
Kokalv 6–12 mån.	7,2	9,7	6,1	1,7
Kokalv < 6 mån.	3,6	6,1	3,1	1,1
Tjurkalv 6–12 mån.	9,5	12,1	8,0	2,1
Tjurkalv < 6 mån.	4,7	7,1	4,0	1,3

¹ För högproducerande boskap rekommenderas större lager än i tabellen.

Djur	Flytgödsel	Strögödsel, gödsel från ströbädd	Torrgödsel	Urin
Slaktsvin ^{2,3}	2,4	3,0	1,0	1,6
Sugga och grisar ⁴	9,3	10,7	2,2	6,8
Sugga och grisar i satellitsvinstall ⁵	12,7	15,5	3,5	10,4
Sinsugga	3,9	4,9	1,6	2,7
Avvand gris ⁶	1,2	1,6	0,6	0,8
Galt (fullvuxen)	4,9	6,1	1,8	3,5

² Per djurplats.

³ Gäller gödsvin med en genomsnittlig slaktvikt på högst 90kg. Om slaktvikten är högre används värden för

sinsugga.

⁴ Normalt suggstall. Grisarna med upp till cirka 11 veckors ålder.

⁵ Gäller satellitsvintall. Gödselmängder per suggplats, när den används för minst åtta grisningsomgångar om året. Grisar beaktas upp till en ålder på cirka fem veckor före avvänjning.

⁶ Grisar i mellanuppfödningstadiet, ålder 5-11 veckor.

Övriga djurslag

Finns inte gödselmängder för annat än fastgödsel där urin suggs upp i ströet.

Minimistorlekar för lagring av gödsel under 12 månader per djur/per djurplats enligt typ av gödsel (m³/djur/år, utan regnvatten).

- Broiler *: 0,015 m³
- Värphöna, broileravelshöna: 0,04 m³
- Kalkon*: 0,06 m³
- Anka, gås*: 0,04 m³
- And*: 0,025 m³
- Får och lamm: 1,3 m³
- Getter och killingar: 1,3 m³
- Lamm och killingar 3–9 mån. **: 1,3 m³
- Lamm och killingar 6–9 mån. **: 0,6 m³
- Häst >150cm: 17,0 m³
- Ponny 120-150cm: 12,0 m³
- Liten ponny <120cm: 8,0 m³
- Mink, iller: 0,25 m³
- Räv, sjubb: 0,5 m³
- Lantraser (nötkreatur)***
 - Mjölkkö: 22,3 m³
 - Diko : 15,9 m³
 - Kviga: 11,7 m³
 - Tjur: 11,9 m³
 - Kokalv 6–12 mån.: 8,5 m³
 - Tjurkalv 6–12 mån.: 9,4 m³
 - Kalv < 6 mån. < 6kk: 5,3 m³

*Per djurplats.

**Under uppfödning två uppfödningomgångar om året.

***Öst-, Väst- och Nordfinsk boskap.

Om du redan har en befintlig gödselstad, eller om din ansökan om bygglov har blivit anhängig före 1.4.2015, tillämpas alltså tabellen (**Tabell 6**) i statsrådets förordning om begränsning av utsläpp i vattnen av nitrater från jordbruket (931/2000) när det gäller kraven på volymen för gödselstäder.

Tabell 6. Riktgivande lagringsvolym per djur (djurplats) för gödselplattor samt för urin- och flytgödselbehållare (m³) enligt nitratförordningen (931/2000), när lagringstiden för gödseln/urinen är 12 månader.

Djurslag	Fastgödsel	Urin	Flytgödsel	Fastgödsel + urin som suggs upp i ströbädden
Mjölko ³	12,0	8,0	24,0	24,0
Kviga, diko, köttnö, avelstjur	9,0	4,0	15,0	15,0
Ungnö < 6 kk	2,4	1,2	4,0	4,0
Sugga med smågrisar ⁴	3,0	3,5	7,0	8,3
Satellitesugga med smågrisar ⁵	4,4	5,2	9,6	12,0
Slaktsvin ^{1*} , avelssvin	0,7	1,0	2,0	2,4
Sinsugga ²	0,8	1,2	2,4	2,4
Avvand smågris ^{1**}	0,5	0,5	1,0	1,2

¹ Per djurplats och år.

² Berör s.k. sugnav centralenheter (nav), per djurplats och år.

³ För högavkastande besättningar rekommenderas större lagervolymer än de som anges i tabellen.

⁴ Smågrisarna med till ca 11 veckors ålder (normalt suggstall)

⁵ Gäller satellitsvinstall, gödselmängder per suggplats när grisningarna på suggplatsen är 8 eller flera, smågrisarna beaktas fram till avväjningsålder (ca 5 veckor).

* Gäller slaktsvin vars genomsnittliga slaktvikt är 90kg. Om slaktvikten är högre används det värde som getts för en sinsugga.

** Smågris i uppfödning, ålder 5-11 veckor

Djurslag	Fastgödsel	Fastgödsel + urin som suggs upp i ströbädden
Häst	-	12,0
Ponny	-	8,0
Får, tacka med lamm, getabock, get med killingar	1,5	1,5
Golvhöna, broilerhöna	0,05	0,05
Burhöna	0,05	0,05
Kalkon ¹	0,03	0,03
Broiler, unghöna ¹	0,015	0,015
Anka, gås ¹	0,04	0,04
And ¹	0,025	0,025

¹ Per djurplats och år

Stackning:

- om torrsubstansen är minst 30 %, kan gödseln stackas
 - utan lov i fyra veckor i väntan på spridning
 - genom att meddela kommunen minst 14 dagar före stackning (finns blankett)
 - en stack måste finnas minst 100 m från vattendrag, utfall eller hushållsvattensbrunn, och inte heller närmare än 5 m från dike, inte på grundvattenområde och inte heller på åkrar som kan översvämmas

- ska finnas ett 20 cm:s lager med absorberande material under stacken och ett tätt täcke över (plast eller presenning)
- i en stack ska finnas gödsel för minst 1 hektar och högst för hela skiftet + gödsel till eventuella angränsande skiften
- kan lagras i max 1 år efter stackning
- gödselstacken kan placeras på samma ställe högst vart 3:e år

Användning av stallgödsel:

Gödelspridning:

- Förbjudet från **1.11 t.o.m. 31.3** (undantag except. förhållanden och anmälning: 1.12 t.o.m. 31.3)
- **Totalkväve högst 170 kg/ha/kalenderår (organisk gödsel)**
- **Gödsel får inte spridas på snö eller vattendränkt mark**
- **Ingen gödsling alls på 5 m från vattendrag (åtminstone den 3 m breda skyddsremsan),** nästa 5 m får inte ytgödslas med organiskt material, om det inte myllas ner inom 1 dygn
- På områden som lutar 15 % eller mer, får inte **flytande organiskt material** spridas förutom genom nermyllning, **fastgödsel** får spridas om det myllas ner inom 12 timmar (om området som lutar minst 15% är under 0,25 ha → inga begränsningar)
- Runt brunnar och källor varifrån hushållsvatten tas ska lämnas en zon på mellan 30 och 100 m, där ingen organisk gödsel får spridas
- **Lösligt N på mer än 150 kg/ha,** måste **delas på 2 givor** med **minst 2 veckor emellan**
- **Stallgödsel eller annat organiskt material, som sprids på ytan** (förutom i växande gröda), **ska brukas ner inom ett dygn**
- **Gödsling 1.9 och senare räknas som höstgödsling**
- Stallgödsel och annat organiskt material får fr.o.m. 1.9 spridas högst 35 kg/ha lösligt N
- Höstråg och höstvet = 30 kg/ha lösligt N på hösten (fr.o.m. 1.9)
- Ett skifte som ska vara växttäckt över vintern, kan inte ytgödslas med organiskt material fr.o.m. 15.9 (endast genom inmyllning)

Tabell 1. Tabellvärden för stallgödsel.

Stallgödelslag	Totalfosfor kg/m ³	Lösliga kvävet kg/m ³	Totalkvävet kg/m ³
Nötkreatur strögödsel	1,0	1,1	4,0
Nötkreatur flytgödsel	0,5	1,7	2,9
Nötkreatur urin	0,1	1,5	2,5

Stallgödselslag	Totalfosfor kg/m³	Lösliga kvävet kg/m³	Totalkvävet kg/m³
Svin strögödsel	2,8	1,2	4,6
Svin flytgödsel	0,8	2,2	3,4
Svin urin	0,2	1,3	2,0
Får och get strögödsel	1,3	1,0	4,9
Häst strögödsel	0,5	0,4	2,6
Höna strögödsel	5,6	4,2	9,4
Broiler strögödsel	3,6	2,7	8,7
Kalkon strögödsel	4,4	3,2	8,0
Räv strögödsel	12,7	1,4	6,5
Mink strögödsel	12,1	0,9	5,2